

Archeológovia SAV opäť hľadajú posledných neandertálcov v Čertovej peci

6.8.2026 - Adrián Nemergut | SAV

Počas týchto letných mesiacov sa v jaskyni Čertova pec pri Radošine realizuje multidisciplinárny revízny výskum. Ide o výnimočnú lokalitu s niekoľkonásobným osídlením zo staršej doby kamennej.

Vzhľadom na to, že posledný archeologický výskum sa uskutočnil na prelome 50. a 60. rokov minulého storočia, s rozmachom moderných archeologických metód vznikla potreba nového revízneho výskumu. *„Cieľom bolo identifikovať v zadnej časti jaskyne pozostatok ohniska z prechodného obdobia medzi stredným a mladým paleolitom (38 320 ±2480 rokov BP nekalib.), kedy v Európe dožívajú poslední neandertálci a prichádzajú prví moderní ľudia,”* vysvetľuje vedúci výskumu Adrián Nemergut z Archeologického ústavu SAV, v. v. i.

Znovuobjavené ohnisko má dať odpoveď na viaceré otázky – aký je jeho vek, na kultúrnu príslušnosť, funkciu, ale aj širšie priestorové súvislosti, vtedajšiu klímu a okolité prírodné prostredie. Najväčšie očakávania majú archeológovia od analýzy takzvanej starobylej DNA, pri ktorej dokážu vedci získať genetickú informáciu aj z malého množstva sedimentu. *„Práve táto analýza môže definitívne zodpovedať otázku, či ohnisko v jaskyni používali ešte neandertálci,”* približuje A. Nemergut.

Popri výskume prebieha speleologický prieskum tzv. Stoličkovej jaskyne, ktorá tvorí s jaskyňou Čertova pec jednotný prepojený jaskynný systém. Jeho cieľom je identifikácia nových priestorov.

Letná škola archeológie

Výskum je zároveň vedený formou letnej školy archeológie, na ktorej sa zúčastňujú študenti zo Slovenska, ale aj z Česka, z Francúzska a z Austrálie. Okrem práce priamo na lokalite absolvujú odborné prednášky, workshopy a exkurzie zamerané na archeológiu a príbuzné vedné disciplíny.

Výskum realizuje Archeologický ústav SAV, v. v. i., v spolupráci s Katedrou Archeológie FF UKF v Nitre, UMR PACEA Bordeaux, Max-Planck-Institute, Archeologickým ústavom AV ČR Brno, Prírodovedeckou fakultou UK, Štátnym geologickým ústavom Dionýza Štúra, Slovenským múzeom ochrany prírody a jaskyniarstva, Ústavom vied o Zemi SAV, v. v. i., Speleoklubom Nitra s podporou Archeologického ústavu AV ČR Praha, obce Veľké Ripňany, S. Antalíka a J. Baláža.

Spracoval: Adrián Nemergut, Archeologický ústav SAV, v. v. i.

Foto: Adrián Nemergut, Zuzana Galová, Archeologický ústav SAV, v. v. i., a I. Petráš

https://www.sav.sk?doc=services-news&lang=sk&news_no=13841&source_no=20